

Semih Oğuz AYDIN

**ADİL YARGILANMA HAKKI BAĞLAMINDA
ANONİM TANIK**

onikilevha
İSTANBUL İZMİR ANKARA

İÇİNDEKİLER

DANIŞMAN ÖNSÖZÜ	VII
YAZAR ÖNSÖZÜ	XI
İÇİNDEKİLER.....	XIII
KISALTMALAR LİSTESİ.....	XIX
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

CEZA MUHAKESİNİN AMACI VE İSPAT FAALİYETİ BAĞLAMINDA TANIĞIN OLAĞAN KOŞULLARDA DİNLENMESİ

I. CEZA MUHAKEMESİNİN AMACI.....	7
A. Amacın Belirlenmesinin Önemi	7
B. Tarihsel Süreçte Amacın Değişim Safhaları.....	8
C. Ceza Muhakemesi Hukukunun Amacı Olarak Maddi Gerçeğin Ortaya Çıkarılması, Adaletin Tesis Edilmesi, Toplumsal ve Hukuki Barışın Korunması	11
1. Maddi Gerçeğin Ortaya Çıkarılması.....	11
a. Ceza Muhakemesi Hukukunda Şekli Gerçekle Yetinilmemesinin Sebepleri.....	11
b. Maddi Gerçek Kavramı.....	13
2. Adaletin Tesis Edilmesi.....	15
3. Toplumsal ve Hukuki Barışın Korunması	16
II. MADDİ GERÇEĞİN ORTAYA ÇIKARILMASI YÖNTEMİ OLARAK İSPAT	17
A. Genel Olarak.....	17

B. İspat Faaliyeti ve Deliller Bakımından Geçerli Olan İlkeler	18
1. Re'sen Araştırma İlkesi	18
2. Delil Serbestisi İlkesi (Vicdani Delil Sistemi)	20
3. Delillerin Doğrudan Doğrualığı (Vasıtasızlığı) İlkesi.....	23
4. Delillerin Müşterekliği (Kolektifliği) İlkesi	25
C. İspat Aracı Olarak Delil.....	27
III. BİR DELİL TÜRÜ OLARAK TANIK BEYANI	29
A. Tanık Kavramı ve Tanıklık Yapabilecek Kişiler	29
B. Tanık Beyanı.....	34
1. Tanığın Çağrılması	34
2. Tanığın Dinlenmesi	35
a. Tanığın Huzurda Dinlenmesi	35
b. Tanığın Huzurda Bulunmaksızın Dinlenmesi	42
(1) Tanığın İstinabe Yöntemiyle veya Naip Üye Aracılığıyla Dinlenmesi	42
(2) Tanığın Video Konferans Yöntemiyle Ses ve Görüntü Aktarılarak Dinlenmesi	48
3. Tanık Beyanının Delil Değeri	51
4. Tanık Beyanının Güvenilirliğini Sağlamaya Yönelik Müesseseler	56
a. Genel Olarak	56
b. Tanığa Doğrudan Soru Sorma Hakkı.....	58

İKİNCİ BÖLÜM
ANONİM TANIK KAVRAMI, TANIĞIN
KORUNMASINI GEREKTİREN SEBEPLER
VE ANONİM TANIKLIĞA İLİŞKİN İÇ
HUKUK DÜZENLEMELERİ

I. TANIK KORUMA VE ANONİM TANIK.....	65
A. Terminoloji.....	65

1. Tanık Koruma Kavramı	65
2. Anonim Tanık Kavramı.....	70
B. Tanıkların Korunmasını Gerektiren Sebepler	78
1. Ceza Muhakemesinde Tanık Olarak Rol Almaktan Kaynaklanan Tehlikeler	78
a. Genel Olarak	78
b. Suç Örgütlerinin Niteliklerinden Kaynaklanan Özel Tehlikeler	83
2. Tanıkların Korunmasına İlişkin Uluslararası Düzenlemeler ...	89
a. Genel Olarak	89
b. Birleşmiş Milletler Düzeyindeki Uluslararası Düzenlemeler	89
c. Avrupa Konseyi Düzeyindeki Uluslararası Düzenlemeler	91
(1) İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi ve İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi Uygulaması.....	91
i. Devletlerin Yaşama Hakkını Korumaya Yönelik Pozitif Yükümlülükleri Bakımından.....	91
ii. Adil Yargılanma Hakkı Bakımından	101
(2) Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi Kararları.....	101
d. Avrupa Birliği Düzeyindeki Uluslararası Düzenlemeler .	103
e. Uluslararası Ceza Mahkemesi Roma Statüsü	105
II. TANIKLARIN KORUNMASINA İLİŞKİN İÇ HUKUK DÜZENLEMELERİ	107
A. 3713 Sayılı Terörle Mücadele Kanunu	107
B. 4422 Sayılı Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu ...	108
C. 5607 Sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu	109
D. Tanıkların Korunmasına İlişkin Mer'i Mevzuat.....	110
1. Genel Olarak	110
2. Anonim Tanık Tedbirleri	111
a. Genel Olarak	111
b. Tanığı Teşhis Edilebilir Kılan Bilgilerin Açıklanmaması. .	114

c. Tanığın Savunma Tarafıyla Aynı Ortamda Bulunmasının Engellenerek Dinlenmesi	117
d. Tanığın Fiziksel Olarak Gözlemlenmesinin Engellenmesi Suretiyle Duruşmada Dinlenmesi	124
3. Anonim Tanığın Sınanması.....	125
4. Anonim Tanık Tedbirlerinin Uygulanmasının Kapsamı.....	130
a. Tedbirlerin Uygulanmasının Suç Bakımından Kapsamı .	130
b. Tedbirlerin Uygulanmasının Kişi Bakımından Kapsamı	138
(1) Genel Olarak	138
(2) Özel Nitelik Arz Eden Kişiler.....	141
i. Gizli Soruşturmacı	141
ii. Muhbir	143
5. Anonim Tanık Beyanının Delil Değeri	145
III. ANONİM TANIK TEDBİRLERİNİN CEZA MUHAKEMESİNE HAKİM İLKELER BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ	152

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
ANONİM TANIKLIĞA İLİŞKİN İNSAN
HAKLARI AVRUPA MAHKEMESİ VE
ANAYASA MAHKEMESİ İÇTİHADI

I. ADİL YARGILANMA HAKKI	161
A. Genel Olarak	161
B. Çelişme İlkesi.....	168
C. Silahların Eşitliği İlkesi.....	169
II. TANIK SINAMA HAKKI	171
A. Terminoloji.....	171
B. Hakkın Önemi	174
C. Tanık Kavramının Özerk Anlamı	176
1. Özerk (Otonom) Kavramlar Öğretisi	176

---

2. Tanık Sınama Hakkı Uygulaması Bakımından Tanık	177
D. Tanık Sınama Hakkına İlişkin İçtihat Değişikliği	178
III. MAHKEME İÇTİHATLARINDA ANONİM TANIK.....	188
A. Genel Olarak	188
B. Tanığın Anonimleştirilmesini Gerektiren Sebeplerin Yerel Mahkemelerce Araştırılmış ve Ortaya Koyulmuş Olması	191
1. Sivil Tanıklar Bakımından	191
2. Kolluk Görevlileri Bakımından	201
C. Anonim Tanık Beyanının Mahkûmiyet Hükmünde Tek veya Belirleyici Delil Olup Olmadığının Belirlenmesi	207
D. Tanığın Anonim Şekilde Dinlenmesi Sebebiyle Ortaya Çıkan Dezavantajları Giderecek Güvencelerin Sağlanmış Olması	229
IV. ANONİM TANIK TEDBİRLERİNİN MAHKEMELERİN İÇTİHATLARI BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ	244
SONUÇ	253
KAYNAKÇA.....	261